herpy

GEKKOER

Paroedura stumpffi

En liten, brunbåndet jordgekko fra det nordlige og nordvestlige Madagaskar, som kommer fram om natten og bare lever av insekter. *Paroedura stumpffi* stelles stort sett som sin kjente slektning *Paroedura picta* og klarer seg ved vanlig romtemperatur i et lite terrarium.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Stumpff's ground gecko Tidligere navn: *Phyllodactylus stumpffi* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**10-13 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Tørrskog og regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**30 × 30 × 30 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Varmeplass	**28-30 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**50-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**9-12 mnd.**
Kullstørrelse	**2 egg**
Inkubasjon	**60-80 dager** ved 26-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Paroedura stumpffi er en liten, nattaktiv gekko med en kraftig kropp, et forholdsvis stort hode og en tykk hale. Fargen er brun med lyse og mørke tverrbånd over kroppen, og spredte knuteskjell gir huden et ujevnt, knudret utseende. Mønsteret kamuflerer dyret godt mellom løv og bark.

Arten ble beskrevet i 1879 av Oskar Boettger under navnet *Phyllodactylus stumpffi* og er senere flyttet til slekten *Paroedura*. Artsnavnet hedrer Anton Stumpff, en reisende og samler som deltok i et besøk på øya Nosy Be, der det første eksemplaret ble samlet inn.

Som voksen blir gekkoen omkring 10-13 cm inkludert hale. Hannene kjennes lett på de to tydelige bulene ved halerota, som hunnene mangler. Arten ferdes mest på bakken, men klatrer gjerne litt på greiner, bark og kraftige planter.

Det er langt færre erfaringer med *P. stumpffi* enn med *P. picta*, og en del av stellet bygger derfor på den nære slektningen. Der tallene er lånt derfra, står det i teksten. Det gjelder også levealderen: den er ikke dokumentert for arten, og de 8-10 årene er lånt fra *P. picta*.

Utbredelse og leveområde

Paroedura stumpffi er endemisk for Madagaskar. Den finnes i den nordlige delen av øya og på øyene Nosy Be, Nosy Komba og Nosy Mitsio utenfor nordvestkysten. Typelokaliteten er Nosy Be.

Funn og museumseksemplarer viser at arten også lever lenger mot sørvest langs nordvestkysten, blant annet rundt Ampijoroa i Ankarafantsika og ved Baly-bukta. To andre arter i slekten, *P. karstophila* og *P. lohatsara*, lever i samme område.

> **Naturlig utbredelse:** Madagaskar.

LEVEOMRÅDE

Paroedura stumpffi lever i skog i lavlandet og er oppgitt fra omkring 40 til 199 meter over havet. Utbredelsen spenner fra fuktig skog i nord og på øyene til de tørre løvfellende skogene i nordvest. Arten er halvt jordlevende: den oppholder seg mest på skogbunnen, i løv, mellom steiner og under nedfalt trevirke, men ses også lavt på stammer og greiner.

Det nordlige og nordvestlige Madagaskar har en tydelig regntid og tørketid, og det er varmt hele året. Temperatur og fuktighet på artens egne levesteder er ikke dokumentert. Forholdene kan derfor bare etterlignes grovt: en lun skogbunn med løv, skjul og fuktig bunn, der dyret kan gjemme seg om dagen.

Stell

TERRARIET

Et par kan holdes i et terrarium på 30 × 30 × 30 cm (lengde × bredde × høyde). Et større terrarium, for eksempel 45 × 45 × 45 cm, som anbefales til to dyr av *P. picta*, gir bedre plass til en varm og en kjølig side. Arten ferdes mest på bakken, så bunnarealet er viktigere enn høyden. Flere dyr krever et større terrarium, og det må bare være én hann, fordi hanner slåss. En hann kan holdes sammen med en eller flere hunner.

Bunnen kan være en fuktig blanding med kokosfiber eller torvmold som grunnlag, gjerne som bioaktiv bunn med skrukketroll og levende planter. Legg løv, korkbark og kraftige greiner oppå, slik at dyrene kan klatre og sitte litt over bunnen. Gi minst ett skjul per dyr og et fuktig skjul der dyret kan skifte hud.

Unngå sand, grus og maiskolber som bunn, fordi de er vanskelige å holde rene og kan gi forstoppelse hvis dyret svelger noe sammen med byttet. Terrariet må være så godt ventilert at vanndråper på rutene er tørket opp neste dag.

Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn

TEMPERATUR

Paroedura stumpffi trives ved 22-26 °C om dagen. Et lite område kan varmes opp til 28-30 °C med en varmematte eller en svak halogenpære styrt av termostat, slik at dyret selv kan velge. Nattemperaturen er ikke dokumentert for arten; et fall til 20-24 °C tilsvarer vanlig romtemperatur og er et rimelig utgangspunkt. Om natten skal terrariet være mørkt.

Bruk en varmematte i stedet for en varmestein, og plasser den slik at dyret ikke ligger direkte på en varm flate, som kan gi brannskader. Mål temperaturen på både den varme og den kjølige siden med digitale termometre. Ligger rommet over 28 °C i lengre tid, bør terrariet flyttes til et kjøligere sted, og det må aldri stå i direkte sol.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge omkring 50-60 %. Sprøyt terrariet 3-4 ganger i uken, slik at bunnen holdes fuktig og dyrene kan drikke dråper fra blader og dekorasjon. Vannet på rutene skal være tørket opp neste dag; ellers er ventilasjonen for dårlig.

Sett en lav skål med friskt vann i terrariet, og skift vannet jevnlig. Et fuktig skjul med lett fuktet sphagnum eller kokosfiber hjelper ved hudskifte og brukes også som leggeplass. Et hygrometer viser om luftfuktigheten holder seg stabil.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og trenger ikke spesiell belysning. Et vanlig døgn med 10-12 timers lys er nok, og om natten skal det være mørkt. UVB er ikke nødvendig. En svak UVB-kilde over en liten del av terrariet kan brukes hvis det er rikelig med skygge og skjul, men effekten er ikke undersøkt hos akkurat denne arten.

Unngå sterke spotlamper og farget nattlys, som forstyrrer døgnrytmen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Paroedura stumpffi lever utelukkende av insekter og tar verken frukt eller ferdigfôr. Grunnfôret er sirisser og dubiakakerlakker, mens melormer og voksmøllarver kan gis av og til som godbit. Byttet må høyst være så langt som avstanden mellom dyrets øyne. Nyklekte unger får små sirisser på omkring 3 mm, og voksne dyr kan ta fôrdyr på 6-10 mm.

Dryss fôrdyrene med kalk og et vitamin- og mineraltilskudd, og gi dem næringsrikt fôr et døgn før fôringen. Hos den nært beslektede *P. picta* er kalkmangel en kjent risiko, særlig hos hunner og unger, og det gjelder trolig også her. Voksne dyr får et par fôrdyr annenhver dag, unger en liten porsjon hver dag. Tilpass mengden etter kroppsformen: halen skal være tykk, men ikke kuleformet.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er rolig og ikke aggressiv overfor mennesker, men den er liten og blir lett stresset. Håndter den sjelden og kortvarig, helst lavt over en myk flate, slik at et fall ikke gjør skade. La den gå fritt fra hånd til hånd i stedet for å holde fast, og grip aldri tak i halen, som kan kastes.

Hanner må ikke holdes sammen, fordi de er territorielle. Et par eller en hann med flere hunner fungerer hvis det er plass og mange skjul. Om dagen sover dyrene under bark eller i skjul, og når de venner seg til rutinen, ses de ofte framme ved kveldsfôringen.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene har tydelige buler ved halerota, som hunnene ikke har, så kjønnet kan bestemmes uten hjelpemidler når bulene har kommet fram. Kjønnsmodenheten er ikke dokumentert for *P. stumpffi*. Hos den nære slektningen *P. picta* er dyrene kjønnsmodne ved omkring 9-12 måneder, og det er trolig en rimelig rettesnor også her. Hunner bør likevel først settes i avl når de er fullvokste og i god kondisjon.

PARRING

Om paringen hos *P. stumpffi* vet man bare lite. Hos *P. picta* kan paring skje hele året uten vinterpause. Sett én hann sammen med en eller to hunner. Hannen kan bite seg fast i nakken til hunnen under paringen og gi små skrammer, så følg med på dyrene de første nettene, og ta hannen ut hvis en hunn blir skadet eller går ned i vekt.

Hos *P. picta* anbefales det å gi hunnene et par måneders pause fra hannen hvert år, slik at de kan bygge opp kalkreserver og vekt igjen.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen graver ned to egg i bunnen om gangen i løpet av våren og sommeren. Antall leggeperioder per år er ikke dokumentert. Eggene er små og har et hardt, men skjørt skall. Gi hunnen et fuktig leggeskjul, for eksempel en liten plastboks med hull i siden og fuktig kokosmold eller sphagnum, og sjekk det jevnlig.

Følg med på form og vekt hos hunnen, og gi rikelig med kalk og fôr hele sesongen, fordi eggleggingen tærer på kalkreservene.

INKUBASJON

Eggene kan løftes forsiktig opp med en skje og legges i en liten boks med fuktig vermikulitt eller perlitt. Ikke vend dem, og behandle dem varsomt, fordi skallet er skjørt.

Ved 26-29 °C klekkes eggene etter omkring 60-80 dager. Klekketiden avhenger av temperaturen og er kortest i den varme enden. Egg som faller sammen eller blir muggent, er som regel ubefruktede eller døde.

OPPDRETT AV UNGER

Nyklekte unger holdes best i et lite terrarium eller en plastboks med fuktig bunn, et par skjul og en lav vannskål. Sprøyt daglig, og hold dem lunt, men ikke varmt. De første dagene lever de av plommereserven; deretter får de de minste sirisser dysset med kalk.

Hold ungene hver for seg eller i små grupper av samme størrelse, og del dem hvis én blir bitt eller presset bort fra fôret. Fôr daglig, og veg ungene jevnlig for å følge veksten.

Helse og vanlige feil

Arten er hardfør, men som andre jordgekkoer kan den få problemer hvis stellet er feil. De typiske feilene er:

- Mangel på kalk og D3-vitamin, særlig hos hunner i avl og hos unger. Det gir bløte kjever, krumme lemmer og skjelvinger.
- Forstoppelse etter å ha svelget sand eller grus. Bruk en fuktig bunn av kokosfiber eller torvmold.
- Hudrester som sitter fast på tær og halespiss når luften er for tørr. Gi et fuktig skjul.
- Brannskader fra varmesteiner eller varmematter som dyret ligger direkte på.
- Kastet hale etter feil håndtering. Halen vokser ut igjen, men ofte med en annen form.

Et friskt dyr har klare øyne, en tykk hale og spiser jevnlig. Søk veterinær med erfaring med krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller ser slapp ut.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.